

UMEÅ UNIVERSITET

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i medie- och kommunikationsvetenskap

Syllabus for the PhD programme in Media and Communication Studies at third-cycle level

Fastställande: Humanistiska fakultetsnämnden 2020-05-13, reviderad 2022-02-08

Ikraftträdande: 2022-02-08

1. Mål för utbildningen

Utbildning på forskarnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå eller motsvarande kunskaper. Utbildning på forskarnivå skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå och på avancerad nivå, utveckla de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning. (Högskolelagen 1 kap 9 a §)

1.1 Licentiatexamen

För licentiatexamen skall, enligt högskoleförordningens examensordning, den forskarstuderande:

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet. Färdighet och förmåga
- visa förmåga att kritiskt, självständigt samt kreativt med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

UMEÅ UNIVERSITET

- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och
- människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling,

För licentiatexamen i medie-och kommunikationsvetenskap skall den forskarstuderande även (lokala mål):

Kunskap och förståelse

- visa kunskap om medie-och kommunikationsvetenskapens historia, metoder och teoretiska perspektiv samt hur dessa förhåller sig till andra kultur-och samhällsvetenskaper,
- visa kunskap om det egna forskningsområdet och kunna relatera det till ett medie- och kommunikationsvetenskapligt forskningssammanhang,

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att självständigt och kritiskt använda medie-och kommunikationsvetenskapliga metoder och teorier i genomförandet av en licentiatavhandling,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att tillämpa ett reflexivt förhållningssätt på den egna forskningsuppgiften – det vill säga att kritiskt granska den egna forskningsprocessen, sin egen roll i kunskapsproduktionen och vilken betydelse eller inverkan de egna forskningsresultaten kan få för berörda parter
- visa förmåga att tillämpa ett hållbarhetsperspektiv på den egna forskningsuppgiften.

UMEÅ UNIVERSITET

1.2 Doktorsexamen

För doktorsexamen skall, enligt högskoleförordningens examensordning, den forskarstuderande:

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

UMEÅ UNIVERSITET

För doktorsexamen i medie-och kommunikationsvetenskap skall den forskarstuderande även (lokala mål):

Kunskap och förståelse

- visa bred och djup kunskap om medie-och kommunikationsvetenskapens historia, metoder och teoretiska perspektiv samt hur dessa förhåller sig till andra kulturvetenskaper,
- visa bred och djup kunskap om det egna forskningsområdet och självständigt och kritiskt kunna relatera det till ett kommunikations- och medievetenskapligt forskningsområde.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att självständigt och kritiskt använda medie-och kommunikationsvetenskapliga metoder och teorier i genomförandet av en doktorsavhandling.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa avancerad förmåga att tillämpa ett reflexivt förhållningssätt på den egna forskningsuppgiften –det vill säga att kritiskt granska den egna forskningsprocessen, sin egen roll i kunskapsproduktionen och vilken betydelse eller inverkan de egna forskningsresultaten kan få för berörda parter,
- visa förmåga att tillämpa ett hållbarhetsperspektiv på den egna forskningsuppgiften.

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (HF 7 kap 35 §).

2.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (HF 7 kap 39 §)

UMEÅ UNIVERSITET

2.2. Särskild behörighet

För att uppfylla kravet på särskild behörighet att antas till utbildning på forskarutbildning i medie-och kommunikationsvetenskap krävs att den sökande har minst 30 högskolepoäng i medie- och kommunikationsvetenskap på avancerad nivå – eller motsvarande i ämnen och inriktningar med relevans för anställningen. För att tillgodogöra sig utbildningen krävs mycket goda kunskaper i engelska.

3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och i huvudsak baseras påföljande bedömningsgrunder: tidigare studieresultat samt kvaliteten på inskickad forskningsplan, i förekommande fall relaterad till berörd institutions forskningsprofil(er). Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhetstillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (HF 7 kap. 41 §)

Licentiatutbildningen riktar sig huvudsakligen till personer som är yrkesverksamma och som vill kompetensutveckla sig med en utbildning på forskarnivå. Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål fattas av dekan (får ej delegeras vidare). Om antagning till utbildning på forskarnivå med doktorsexamen som slutmål fattas av prefekten vid berörd institution efter föredragning av studierektor för forskarutbildningen. Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med doktorsexamen som slutmål fattas av prefekten vid berörd institution efter föredragning av studierektor för forskarutbildningen. Om en doktorand som avlagt en licentiatexamen och antas på nytt med doktorsexamen som slutmål ska avräkning med motsvarande förbrukad tid och finansiering från tidigare forskarutbildning framgå i den individuella studieplanen med tids-och finansieringsplan.

4 Utbildningens uppläggning och innehåll

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå i medie-och kommunikationsvetenskap avslutas med licentiatexamen eller doktorsexamen. Utbildningen skall omfatta 120 högskolepoäng för licentiatexamen och 240 högskolepoäng för doktorsexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som skall avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

Utbildning på forskarnivå i medie-och kommunikationsvetenskap som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudietid och består av

UMEÅ UNIVERSITET

en kursdel om 30 högskolepoäng och en licentiatuppsats om 90 högskolepoäng.

Utbildning på forskarnivå i medie- och kommunikationsvetenskap som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudietid och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 180 högskolepoäng.

Snarast efter antagning utser prefekten en huvudhandledare och en handledare efter föredragning av studierektor för forskarutbildningen. För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan där finansiering, handledning, kurser, avhandlingsarbete etcetera specificeras. Studieplanen följs upp och revideras varje år. Planen fastställs av prefekt efter föredragning av studierektor för forskarutbildningen.

Alla studerande på forskarnivå ska vara knutna till en forskarskola. I normalfallet tillhör den studerande Humanistiska fakultetens forskarskola. I de fall den forskarstuderande tillhör en annan forskarskola, anges detta i samband med antagning och vid formulerande av individuell studieplan.

4.2. Utbildningens innehåll

Kursinnehållet i forskarutbildningen i medie- och kommunikationsvetenskap utgörs av två kategorier obligatoriska baskurser och fördjupningskurser. För forskarstuderande med inriktning mot doktorsexamen gäller att 60 högskolepoäng är kurs-och/eller läspoäng. För forskarstuderande med inriktning mot en licentiatexamen är motsvarande 30 högskolepoäng. De obligatoriska baskurserna utgör minst 22,5 högskolepoäng av forskarutbildningen för såväl forskarstuderande med inriktning mot doktorsexamen som för studerande med inriktning mot licentiatexamen.

Obligatoriska baskurser på forskarnivå ges inom medie- och kommunikationsvetenskap (med viss regelbundenhet) i form av lärarledda och övergripande doktorandkurser i medieteorier, mediehistoria och forskningsmetod om 7,5 hp vid det egna lärosätet. I de fall då undervisning inte erbjuds läses de obligatoriska baskurserna individuellt som läskurser. Vilka övriga fördjupningskurser doktorander läser på forskarutbildningen bestäms i samråd med handledare – och fastställs i den individuella studieplanen. Forskarstuderande har möjlighet (och uppmanas) att efter samråd med handledare också läsa kurser vid andra institutioner och lärosäten, nationellt liksom internationellt. Fördjupningskurser erbjuds i regel som läskurser, men kan också arrangeras i form av institutions- och/eller fakultetsöverskridande doktorandkurser.

Fördjupningskurser, med fokus på aktuellt avhandlingsämne, upprättas i samråd med handledare. För tidigare etablerade och fördjupande läskurser (före 2014) finns litteraturlistor tillgängliga. De bör modifieras i samråd med handledare med hänsyn till avhandlingsämne – samt till utgivning av

UMEÅ UNIVERSITET

ny litteratur. Inläsning av kurserna sker mestadels individuellt, men kan också samarrangeras i doktorandgrupper.

För doktorander anslutna till fakultetens Humanistiska forskarskola, läses för forskarskolan vissa obligatoriska kurser. Sammanlagt läses 15 hp inom forskarskolan, varav 10 hp obligatoriska kurser för studerande mot doktorsavhandling. För studerande mot licentiatavhandling läses sammanlagt 12,5 hp inom forskarskolan, och då 7,5 hp som obligatoriska kurser. Obligatoriska kurser i forskarskola kan – efter samråd med handledare – ersätta andra kurser.

För kurser inom utbildning på forskarnivå kan examination ske såväl muntligt som skriftligt. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd.

En central del av forskarutbildningens innehåll utgörs av medie- och kommunikationsvetenskapens högre seminarium. Doktorander förutsätts följa det aktivt. På högre seminariet diskuteras forskningsprojekt och manusutkast, liksom aktuella texter och artikelutkast bland ämnets forskar- och lärarkollegium. Ett par gånger per termin är gästföreläsare inbjudna. Forskarstuderande uppmanas att en gång per läsår lägga fram en artikel eller ett avhandlingskapitel för diskussion på högre seminariet.

Ett "mittseminarium" är obligatoriskt för alla doktorander vid humanistisk fakultet (dnr. 500-1227-12). Mittseminarium bör arrangeras då doktoranden befinner sig ungefär i mitten av sin doktorandanställning. Likaså obligatoriskt är att hålla ett slutseminarium för doktorander –vilket bör förläggas ett halvår före disputationdatum.

Högskolepedagogiska kurser kan ingå som fördjupningskurser, 1,5 hp per kursvecka, maximalt 7,5 hp. Kurser måste slutföras för att poäng ska kunna inrapporteras.

Kunskapsprov för licentiat- och doktorsexamen: För kurserna inom utbildning på forskarnivå gäller aktivt deltagande samt muntliga eller skriftliga examinationer. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget skall bestämmas av en särskilt utsedd lärare (examinator).

4.3 Licentiatuppsats/Doktorsavhandling

Licentiatuppsatsen/doktorsavhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser. En sammanläggningsavhandling ska inledas med en sammanbindande del, en så kallad "kappa" som ska författas enskilt av doktoranden. I den ska det tydligt redovisas vad som är doktorandens eget bidrag och, i förekommande fall, vad som är andra författares bidrag.

UMEÅ UNIVERSITET

En doktorsavhandling ska bestå av 3–5 artiklar, varav två artiklar i normalfallet bör vara antagna för publicering i referee-granskade vetenskapliga publikationer. En licentiatuppsats ska bestå av minst två artiklar, varav en artikel i normalfallet bör vara antagen för publicering i referee-granskad vetenskaplig publikation. För vidare information om författande av sammanläggningsavhandlingar, se ”Riktlinjer för sammanläggningsavhandlingar vid humanistisk fakultet” samt ”Doktorandhandboken” vid humanistisk fakultet.

Licentiatuppsatsen skall försvaras muntligt vid ett offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till innehållet i uppsatsen och till försvaret av den. Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligt vid en offentlig disputation. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av den.

5. Examen

Licentiatexamen i medie-och kommunikationsvetenskap uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng inom medie-och kommunikationsvetenskap och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatuppsats, som godkänts av betygsnämnden.

Doktorsexamen i medie-och kommunikationsvetenskap uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom medie-och kommunikationsvetenskap och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av betygsnämnden.

Examensbevis utfärdas efter ansökan till Student Centrum/Examina.

6. Övriga anvisningar

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. (anställning som doktorand), 6 kap. (utbildningen) och 7 kap. (tillträdetill utbildningen), bilaga 2 (examensordning)
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeåuniversitet (FS 1.1-243-18)
- Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeåuniversitet (FS 1.1-279-18)
- Lokal examensordning vid Umeåuniversitet (FS 1.1-2441-18)